

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 415/2012-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 16. augusta 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Mgr. I. N., T., zastúpenej advokátom Mgr. P. G., T., vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 55/1993 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Mgr. I. N. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. júla 2012 doručená sťažnosť Mgr. I. N. (ďalej len „sťažovateľka“, v citáciách aj „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 55/1993 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu sťažnosti, ako aj z príloh k nej pripojených vyplýva, že okresným súdom bolo pod sp. zn. 12 C 55/1993 vedené konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, v ktorom bola sťažovateľka v procesnom postavení odporkyne. Označené konanie začalo 19. marca 1993 doručením návrhu navrhovateľa okresnému súdu a bolo právoplatne skončené 2. mája 2012, keď nadobudlo právoplatnosť uznesenie okresného súdu č. k. 12 C 55/1993-646 zo 4. apríla 2012, ktorým bol schválený súdny zmier účastníkov konania.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Dňa 19. 03. 1993 Ing. R. S..., T. (ďalej len „Navrhovateľ“) podal na Okresnom súde Trnava návrh na vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov proti Sťažovateľovi ako odporcovi, ktorým začalo súdne konanie vedené na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. 12 C/55/1993, v súčasnosti už ukončené uznesením o schválení zmiernu spis. zn. 12 C/55/1993-646 zo dňa 04. 04. 2012 s právoplatnosťou dňa 02. 05. 2012(ďalej len „Konanie“).

... V priebehu Konania došlo viackrát k zbytočným prietahom, ktoré Sťažovateľ namietal u verejného ochrancu práv, na Ministerstve spravodlivosti SR ako i u predsedu Okresného súdu Trnava.

Verejný ochranca práv, doc. JUDr. Pavel Kandráč, CSc., na ktorého sa Sťažovateľ obrátil so svojim podnetom vo veci ochrany práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v Konaní, prešetril postup Okresného súdu Trnava naštudovaním súdneho spisu, vyžiadal si písomné stanovisko predsedníčky Okresného súdu Trnava, JUDr. D. V., a konštatoval zbytočné prietahy v Konaní zavinené predovšetkým Okresným súdom Trnava.

Verejný ochranca práv zistil, že najvýznamnejším faktorom, ktorý sa pričínil o vznik zbytočných prietahov, je práve činnosť Okresného súdu Trnava. Od začiatku Konania sa vystriedalo hneď niekoľko sudcov, čo je však na celkovú dĺžku Konania a na personálne okolnosti súvisiace s rozvrhom práce Okresného súdu Trnava logické. Ide tu o objektívne okolnosti majúce za následok predĺženie Konania, čo vyplýva z potreby naštudovania si celého spisu po tom, ako je vec pridelená nového sudcovi.

Verejný ochranca práv však ďalej uvádza, že viac ako spomenuté objektívne okolností predĺžila dĺžku Konania nečinnosť Okresného súdu Trnava. Dňa 25. 06. 1993 sa konalo pojednávanie, pričom následne sa ďalšie pojednávanie uskutočnilo po takmer 8 mesiacoch, dňa 18. 02. 1994. Podobná situácia s prakticky rovnakou dobou nečinnosti Okresného súdu Trnava medzi dvoma pojednávaniami, a síce dňa 14. 08. 1997 a dňa 23. 04. 1998, sa opakovala neskôr. Neporovnateľne závažnejšie obdobie nečinnosti Okresného súdu Trnava možno registrovať po 09. 02. 1999, kedy sa konalo na dlhší čas posledné pojednávanie. V nasledujúcom období prišlo niekoľkokrát k zmene v osobe konajúceho sudcu, no k žiadnemu procesnému úkonu vo veci samej neprišlo až do 22. 06. 2004, kedy bola zaslaná výzva Navrhovateľovi. Aj v podmienkach pracovnej vyťaženia sudcov a súvisiacej potreby zmeny organizácie práce sa dá obdobiu 5 rokov a 4 mesiacov jednoznačne označiť za ničím neodôvodnenú a objektívnym okolnostiam absolútne neprimeranú pasivitu Okresného súdu Trnava. Ani týmto však, ako ďalej konštatuje verejný ochranca práv, neprišlo k ukončeniu zbytočných priesťahov v Konaní. Po tom, ako bola Okresnému súdu Trnava doručená vyžiadaná správa Ž., a. s., a to dňa 10. 01. 2005, sa konalo pojednávanie až dňa 14. 02. 2007, to znamená po 2 rokoch a 1 mesiaci.

S ohľadom na vyššie uvedené skutočnosti verejný ochranca práv dospel k záveru, že je preukázané porušenie základného práva Sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov, zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v Konaní vedenom Okresným súdom Trnava.

... Po preskúmaní súdneho spisu v Konaní sa možno jednoznačne stotožniť so zisteniami verejného ochrancu práv a konštatovať, že v Konaní došlo zo strany Okresného súdu Trnava k porušeniu základného práva Sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priesťahov zaručeného čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Sťažovateľ viac ako 8 rokov bol obeťou zbytočných priesťahov v Konaní zavinených Okresným súdom Trnava, v dôsledku čoho utrpel značnú nemajetkovú ujmu v podobe viac ako 8 rokov pretrvávajúcej právnej neistoty. Sťažovateľ preto považuje za spravodlivé požadovať od Okresného súdu Trnava primerané zadosťučinenie, zo subjektívneho pohľadu Sťažovateľa vyčíslené v sume 6.000,- EUR.»

Sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd na základe skutočností uvedených v sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručené podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C/55/1993 porušené.

2. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 6.000,- eur (slovom šesťtisíc eur), ktoré je mu Okresný súd Trnava povinný zaplatiť do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Trnava je povinný nahradiť trovy právneho zastúpenia sťažovateľovi vo výške 269,58 eur (2 úkony po 127,16 eur + 7,63 eur - režijný paušál), a to do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov, a to aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Sťažovateľka sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 12 C 55/1993.

Podstatou, účelom a cieľom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty (III. ÚS 61/98), pričom k vytvoreniu stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 10/98, I. ÚS 44/99, IV. ÚS 68/02), alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04, IV. ÚS 86/08).

Súčasťou rozhodovacej činnosti ústavného súdu je aj ustálený právny názor (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), podľa ktorého sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade všeobecným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď sťažnosť ústavnému súdu došla, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd ju zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorou sa sťažovatelia domáhajú ochrany svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do ústavou chránenej sféry sťažovateľov. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva aj významnú preventívnu funkciu, a to ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo. Preto, ak je zrejmé, že v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už k prietahom v namietanom konaní nemôže dochádzať, predovšetkým z dôvodu, že vo veci bolo právoplatne rozhodnuté, je daný dôvod na odmietnutie takejto sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

Sťažovateľka namietala zbytočné prietahy spôsobené postupom okresného súdu v namietanom konaní v období od jeho začatia (od 19. marca 1993) až do jeho právoplatného skončenia (do 2. mája 2012). Jej sťažnosť však bola ústavnému súdu doručená až 6. júla 2012, t. j. v čase, keď už postupom okresného súdu zjavne nemohlo dochádzať k porušovaniu ňou označeného základného práva.

Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. augusta 2012